

การศึกษาองค์ประกอบและพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตร ของนักศึกษาการศึกษาปฐมวัย*

จิราภรณ์ พจนอารีวงศ์¹

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์² บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์³ คมเพชร ฉัตรศุภกุล⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ด้วยรูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะกัลยาณมิตรเป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1-4 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคกลาง จำนวน 500 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA ได้จากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 2 ห้องเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 42 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ รูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA และแบบวัดคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. โมเดลคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความน่ารัก ด้านความน่าเคารพ ด้านความน่าเจริญใจ ด้านการรู้จักชี้แจงให้เข้าใจ ด้านการอดทนต่อถ้อยคำ ด้านการอธิบายเรื่องต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง และด้านการไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสียมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยน้ำหนักองค์ประกอบในแต่ละด้าน มีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน และสามารถวัดองค์ประกอบคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยได้

2. รูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA เพื่อพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยประกอบด้วยขั้นตอนการฝึกอบรม 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างแรงบันดาลใจ ขั้นที่ 2 ขั้นร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์ ขั้นที่ 3 ขั้นกระทำการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 ขั้นวิเคราะห์ ขั้นที่ 5 ขั้นฝึกปฏิบัติ และขั้นที่ 6 ขั้นวัดประเมิน

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะกัลยาณมิตรโดยรวมและรายด้าน ภายในกลุ่มทดลอง พบว่าหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: คุณลักษณะกัลยาณมิตร, รูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2557

¹ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, E-mail: Jirapon_kru@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

³ รองศาสตราจารย์, สำนักวิจัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

⁴ รองศาสตราจารย์, คณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)



A Study of Factors and KALAYANAMITT Characteristics Development of Early Childhood Education Program Students*

Jiraporn Potjanaareewong¹

Sirima Pinyoanuntapong² Boonchird Pinyoanuntapong³ Khompet Chatsupakul⁴

Abstract

The purposes of this research were to study factors and KALAYANAMITT characteristics development of Early Childhood Education Program students by ISPAPA training. The research subjects consisted of 500 1st - 4th year Early Childhood Education Program students of Rajabhat Universities in the central part of Thailand selected by stratified random sampling; two classes purposive sampling subjects were used for developing KALAYANAMITT Characteristics of Early Childhood Education Program by ISPAPA training program. They were divided into the experimental group of 42 students that were trained by ISPAPA training program, and the control group of 42 students that were trained by the normal training program provided by the Early Childhood Education Program. The research instruments were ISPAPA training program, and an assessment test of KALAYANAMITT characteristics of Early Childhood Education Program students.

The results of the research were concluded as follows:

1. The model of KALAYANAMITT characteristics of Early Childhood Education Program students, the models to be analyzed, comprised 7 factors: endearing, respectable, pleasing, effective speaking, patience to words, profound expounding, and not inducing to wrong ways. The model of KALAYANAMITT characteristics of Early Childhood Education Program students was appropriate and consistent with the empirical data. The loading of each factor was positive with a statistical significance at the level of .01 and all factors of KALAYANAMITT characteristics of Early Childhood Education Program students were able to be assessed.

2. The ISPAPA training program to develop KALAYANAMITT characteristics of Early Childhood Education Program students consisted of 6 stages: 1) creating inspiration, 2) sharing experiences, 3) implementing, 4) analyzing, 5) practicing and 6) assessing.

3. According to the comparison of means of KALAYANAMITT characteristics in general in individual areas, it was found that the means after the experiment were higher than those before the experiment with statistical significance at the level of .01 within the experimental group, and were higher than those of control group with statistical significance at the level of .01

Keywords: KALAYANAMITT characteristics, ISPAPA training program

*Research Article from thesis for the Doctor of Education Degree, Early Childhood Education Program, Srinakharinwirot University, Thailand, 2014

¹Student in Doctor of Education Degree, Early Childhood Education, Srinakharinwirot University, E-mail: Jirapon_kru@hotmail.com

²Associate Professor, Faculty of Education, Srinakharinwirot University (Thesis Advisor).

³Associate Professor, Research Bureau, Kasem Bundit University (Thesis Advisor).

⁴Associate Professor, Faculty of Psychology, Kasem Bundit University (Thesis Advisor).

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 52 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยพัฒนาทั้งบุคลากรใหม่และบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2547, น. 31-32) มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่หลักในการผลิตครูและพัฒนาครูภายใต้หลักสูตรการศึกษาของคณะครุศาสตร์โดยเฉพาะสาขา วิชาการศึกษาปฐมวัยเป็นสาขาวิชาที่มุ่งสร้างนักศึกษาครูปฐมวัยให้มีความรู้ความสามารถ ปฏิบัติตน พร้อมปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้มีความพร้อมในการเรียนรู้และมีพัฒนาการที่ก้าวหน้าทุกๆ ด้านเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณและคุณธรรมดีงาม ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขา ครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) ที่กำหนด คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มาตรฐาน ผลการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้สำคัญทุกๆ หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน (วิชาชีพครู) และหมวดวิชาเฉพาะด้าน (วิชาเอก) ซึ่งกำหนดและให้ความสำคัญด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครูเป็นอย่างมาก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น. 2-8) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 ที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ ว่าผลิตบัณฑิตให้เป็นครูดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูปฐมวัยและผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพทางการศึกษาปฐมวัย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์, 2555, น. 6)

การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างพื้นฐานเพื่อปลูกฝังและสร้างเสริมพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของคนให้เกิดขึ้น ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การวางรากฐานให้เด็กเล็กนี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเมื่อเติบโต นักจิตวิทยาพัฒนาการหลายท่านยอมรับกันว่า เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 8 ขวบนั้น เป็นระยะที่เด็กเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุดของชีวิตมนุษย์และการเรียนรู้เหล่านั้นจะมีอิทธิพลต่อชีวิตภายหลังของเด็กเป็นอย่างยิ่งในช่วงวัยอื่นๆ ต่อไป (สิริมา ภิญ โยนันตพงษ์, 2538, น.8) โดยนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติงานกับเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี ซึ่งธรรมชาติของเด็กวัยนี้ เด็กจะซึมซับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ทั้งนี้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของเด็กจะหล่อหลอมเด็กให้เรียนรู้ อย่างเป็นไปตามสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโต สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปี่ยมด้วยวิถีการปฏิบัติที่มีคุณธรรมย่อมเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก ผู้ใหญ่ทุกคนที่อยู่รอบตัวเด็กจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็ก (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, 2550, น. 1-2)

จากแนวคิดของจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับบุคคลที่เกี่ยวข้องการประพฤติดูแลปฏิบัติตนอันเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก บุคคลต่างเหล่านี้ ได้แก่ พ่อแม่ ครู เพื่อน กลุ่มคนในสังคมฯลฯ และบุคคลที่นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝัง ชัดเจน พฤติกรรมอันดี ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมของเด็ก ได้แก่ ครู ซึ่งมีความสอดคล้องกันว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยต้องใช้ความรักความใส่ใจในการที่จะสร้างเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ให้ได้ดีที่สุด ครูเป็นส่วนหนึ่งของการดูแล การเลือกสรรบุคลากรที่จะทำหน้าที่เป็นครูปฐมวัยจึงจำเป็นต้องหาเกณฑ์และแนวทางที่เหมาะสมและต้องมีบุคลิกภาพที่เป็นแบบอย่างต่อการพัฒนาของเด็กและมีบุคลิกลักษณะที่จะแนะนำในการพัฒนาเด็กให้แก่พ่อแม่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในชุมชนได้เข้าใจและร่วมมือร่วมใจกันช่วยเสริมสร้างพัฒนาการแก่เด็ก เพื่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างสอดคล้องกันไป ในทิศทางเดียวกันเพื่อให้เด็กได้เติบโตอย่างมีคุณภาพเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (ภรณ์ คุรุรัตน์, 2540, น. 51) และผู้ที่จะเป็นครูอนุบาลหรือทำหน้าที่เกี่ยวกับเด็กนั้นจะต้องมีนิสัยรักเด็ก ยิ้มแย้มแจ่มใส ทำให้ผู้ที่อยู่ใกล้รู้สึกอบอุ่น เต็มไปด้วยความเมตตา กรุณา อารมณ์ดี เป็นผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ใจเย็น รู้จักรับฟัง พิจารณาตัดสินใจรอบคอบ ตัดสินใจดี คล่องแคล่วว่องไว กระฉับกระเฉง ทรหดทรงและทำทางดี วาจาสุภาพ มีกิริยามารยาทดี รู้จักกาลเทศะ รู้จักมารยาทต่างๆ ที่ใช้ในสังคม เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็ก มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ เด็กจะจดจำสิ่งต่างๆ ที่ได้เห็น ถ้าสิ่งแวดล้อมดีงามเด็กก็จะมีสติปัญญาดี (กรมวิชาการ, 2540, น. 1; ประภาพรณ เอี่ยมสุภชาติ, 2537, น. 122; บุญเยี่ยม จิตรดอน, 2533, น. 328)

จากที่กล่าวถึงคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ดีจากนักการศึกษาปฐมวัยและนักการศึกษาพอสรุปได้ว่า ครูปฐมวัยต้องให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก เมตตา กรุณา อารมณ์ดี ใจเย็น อดทน ขยัน ยิ้มแย้มแจ่มใส ใช้วิธีแนะนำสั่งสอนอย่างฉลาด มีความรู้ความเข้าใจหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นอย่างดี เข้าใจเด็กวัยนี้เป็นอย่างดี เมื่อพบปัญหาจะศึกษาวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้องวิธี มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความกว้างขวางทางวิชาการสามารถให้ความรู้กับบุคคลอื่นได้เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง (บุญเยี่ยม จิตรดอน, 2533, น. 45; ราณี ทองสวัสดิ์, 2537, น. 34; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2540, น. 9; มยุรีย์ เขียวละอ่อน, 2541, น. 6-7; จีรวรรณ กาละดี, 2544, น. 68-69)

ด้วยเหตุผลตามแนวคิดดังกล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยต่อไป ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยนั้นเป็นบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยที่มีดีมีคุณภาพประพฤติปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมสำหรับครู มีลักษณะความเป็นครูที่ยึดหลักปฏิบัติงานของความ

เป็นครูที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพ ตลอดจนเป็นการพัฒนาระบบการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดและเพื่อเป็นการตอบสนองต่อเป้าหมายของการผลิตครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา ประการที่สำคัญยิ่งนั้นก็คือการเป็นแบบอย่างที่ดีที่เหมาะสมและสามารถส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัยได้เต็มศักยภาพต่อไป

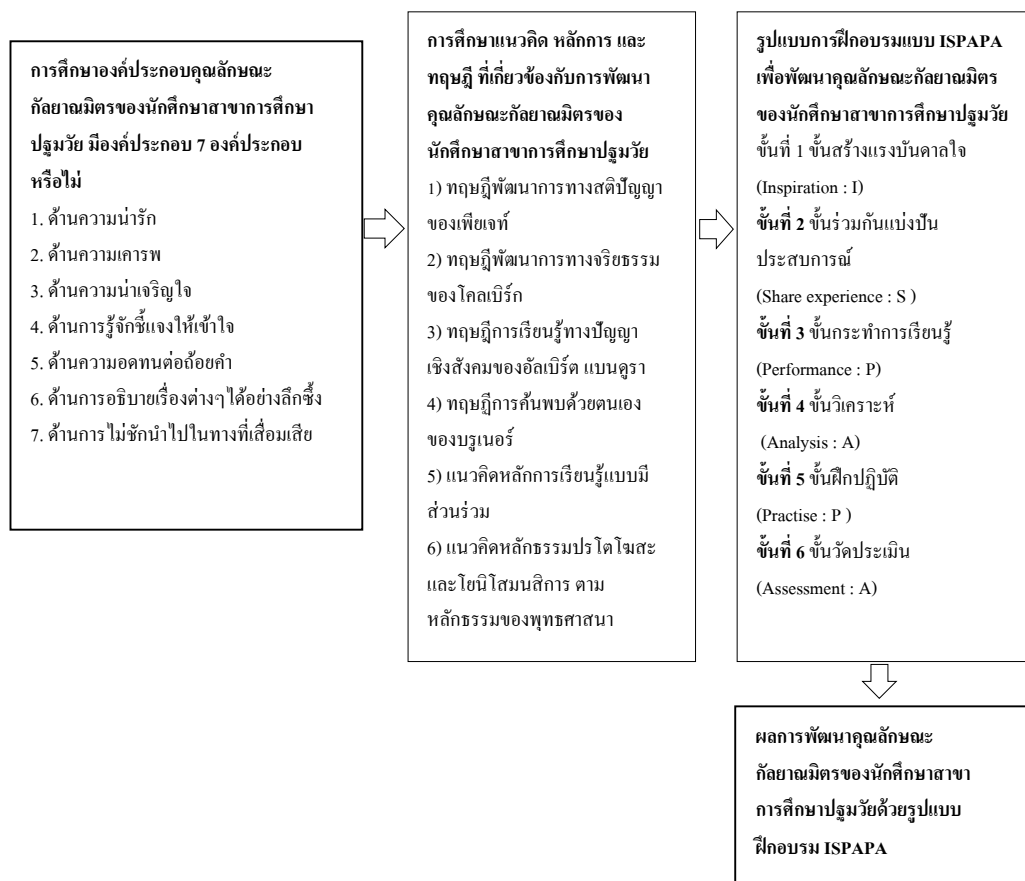
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะกัลยาณมิตร ของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ด้วยการใช้เครื่องมือที่ประกอบเชิงยืนยัน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA สำหรับพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยโดยรวมและรายองค์ประกอบก่อนการทดลอง หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการฝึกอบรมและกลุ่มควบคุม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาแนวคิดหลักการทฤษฎีที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย โดยศึกษาแนวคิดหลักการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ พัฒนาการทางจริยธรรมในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA ดังนี้ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (ธีราพร กุลนันทน์, 2544, น. 16; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2556, น. 35-67; Crain, 1980, pp. 79-89) ทฤษฎีพัฒนาการเชิงเหตุผลทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976, pp. 34-35; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2556, น. 69-75; พรณิ ช.เจนจิต, 2545, น. 83-89; พรณิ ทิพย์ศิริวรรณบุษย์, 2549, น. 169-170; สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2550, น. 66-68) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1997, p. 27) ทฤษฎีการค้นพบด้วยตนเองของบรูเนอร์ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2556, น. 212-214) แนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (วรลักษณ์ ไชยทัต, 2544, น. 24) ปรโตโมสะและโยนิโสมนสิการ ตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า (พระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตโต), 2544, น. 9-10) โดยการศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากทฤษฎีและผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ประกอบหลักจำนวน 7 องค์ประกอบได้แก่ ความน่ารัก ความน่าเคารพ ความน่าเจริญใจ การรู้จักชี้แจงให้เข้าใจ ความอดทนต่อถ้อยคำ การอธิบายเรื่องต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้งและการไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วยขั้นตอนวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคกลางปีการศึกษา 2556 ซึ่งมี 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,224 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยประกอบด้วย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะเวลาการศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย เป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1-4 ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคกลาง ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 500 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็นชั้นย่อย (Strata) และเลือกตัวอย่างที่เป็นสัดส่วน (สิน พันธุ์พินิจ, 2554, น. 122-124)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะเวลาการสร้างรูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA เพื่อพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย เป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1-4 ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคกลาง ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2556 ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานำร่องครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1-4 ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคกลาง ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะเวลาพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบฝึกอบรม ISPAPA เป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1-4 ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคกลาง ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มประชากรซึ่งส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะเวลาการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วยข้อคำถามใน 7 องค์ประกอบหลัก 21 ตัวบ่งชี้ โดยมีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ได้ค่าความตรง (IOC) ตั้งแต่ .57-1.00 โดยรวมทั้งฉบับมีค่า IOC เท่ากับ .893 และดำเนินการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัก ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาโดยรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.8798 และแต่ละด้านขององค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้แก่ ด้านความน่ารัก ด้านความน่าเคารพ ด้านความน่าเจริญใจ ด้านการรู้จักชี้แจงให้เข้าใจ ด้านความอดทนต่อถ้อยคำ ด้านการอธิบายเรื่องต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง และด้านการไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.8058, 0.8326, 0.8434, 0.8606, 0.8263, 0.8294 และ 0.8372 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคกลาง เพื่อขออนุญาต และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยชั้นการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลชั้นการพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรด้วยการใช้รูปแบบการฝึกอบรมแบบ ISPAPA ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เพื่อขออนุญาต และขอความอนุเคราะห์เรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติที่จะตรวจสอบดังนี้ 1) Chi-square statistics χ^2 ที่ไม่มีนัยสำคัญหรือมีค่า p-value สูงกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืน 2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of-fit Index: GFI) มีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืน 3) ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (Adjusted Goodness-of fit Index: AGFI) มีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืน 4) ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) มีค่าต่ำกว่า 0.05 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย

ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน	ค่าดัชนี	เกณฑ์พิจารณา
χ^2	122.72	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
P	0.061	> .05
Df	100	100
ค่าไค-สแควร์	0.061	<2.0
ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดี (GFI)	0.977	ค่าเข้าใกล้ 1.0
ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (AGFI)	0.947	ค่าเข้าใกล้ 1.0
ดัชนีมีความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI)	0.997	ค่าเข้าใกล้ 1.0
ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR)	0.036	ค่าเข้าใกล้ 0
ดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประเมินค่า (RMSEA)(90%)	0.021	ค่าเข้าใกล้ 0

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะกัลยาณมิตร โดยรวมที่วัดก่อนและวัดหลัง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (One-Way ANCOVA) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2554: 21-27) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการวัดคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาศรีวิชัย โดยรวมและรายด้านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังได้รับการฝึกอบรมรูปแบบ ISPAPA

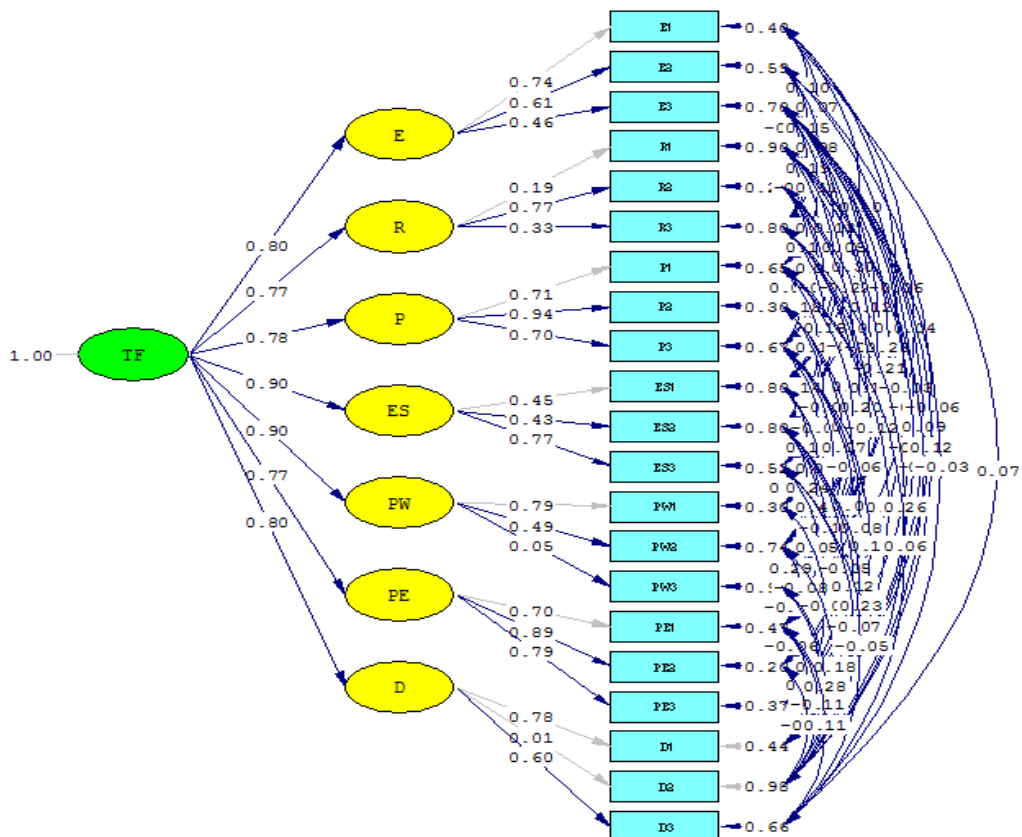
คุณลักษณะกัลยาณมิตร	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		F	Sig
	$\bar{X}_{adj}$	SD	$\bar{X}_{adj}$	SD		
ด้านความน่ารัก	4.444	0.309	3.151	0.213	752.851	0.000
ด้านความน่าเคารพ	4.547	0.355	3.215	0.254	210.440	0.000
ด้านความน่าเจริญใจ	4.442	0.251	3.190	0.335	124.643	0.000
ด้านการรู้จักชี้แจงให้เข้าใจ	4.574	0.227	3.100	0.296	312.129	0.000
ด้านความอดทนต่อถ้อยคำ	4.573	0.320	3.136	0.322	119.898	0.000
ด้านการอธิบายเรื่องต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง	4.503	0.345	3.131	0.303	178.185	0.000
ด้านการไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย	4.687	0.260	2.923	0.297	274.612	0.000
โดยรวม	4.545	0.217	3.110	0.180	215.156	0.000

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาศรีวิชัย โดยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Second Order) พบว่าการทดสอบความเหมาะสมพอดีของโมเดลโครงสร้างของคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาศรีวิชัยมีค่า χ^2 เท่ากับ 122.77 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.061 ดังนั้นค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งแสดงว่า โมเดลโครงสร้างของผู้วิจัยมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบกับค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 0.061 ซึ่งมีความน้อยกว่า 2.0 แสดงว่า โมเดลโครงสร้างมีลักษณะเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่น่าพอใจ (Carmines, McIver, 1981) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพิจารณาดัชนีความเหมาะสมอื่นๆ ได้แก่ ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดี (GFI) เท่ากับ 0.977 ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.947 ดัชนีความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประเมินค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.021

ซึ่งมีค่าต่ำมากใกล้กับค่า 0 จากดัชนีดังกล่าว แสดงว่าโมเดลการวิเคราะห์หึ่งค์ประกอบเชิงยืนยันของ คุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โดยโมเดลคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยมีน้ำหนักองค์ประกอบ ในแต่ละด้านมีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งองค์ประกอบด้านความอดทน ต่อต่อยคำมีค่าน้ำหนักมากที่สุดเท่ากับ 0.902 รองลงมาได้แก่ องค์ประกอบด้านการรู้จักชี้แจงให้เข้าใจ องค์ประกอบด้านการไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย องค์ประกอบด้านความน่ารัก องค์ประกอบด้านความ น่าเจริญใจ องค์ประกอบด้านการอธิบายเรื่องต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง และองค์ประกอบด้านความน่ารักพอ โดยมีน้ำหนักเท่ากับ 0.901, 0.803, 0.801, 0.785, 0.771 และ 0.767 ตามลำดับส่วนค่าความเชื่อถือของการวัด (R^2) แต่ละองค์ประกอบ มีค่าความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่วัดในแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับสูง และปานกลาง ดังปรากฏในภาพที่ 1



Chi-Square=122.77, df=100, P-value=0.06078, RMSEA=0.021

ภาพที่ 2 โมเดลการวิเคราะห์หึ่งค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Second Order) ขององค์ประกอบ คุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย

2. รูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA เพื่อพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาและองค์ประกอบคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความน่ารัก ด้านความน่าเคารพ ด้านความน่าเจริญใจ ด้านการรู้จักชี้แจงให้เข้าใจ ด้านความอดทนต่อถ้อยคำ ด้านการอธิบายเรื่องต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง และด้านการไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย พัฒนารูปแบบฝึกอบรมตามแนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมของเบนคูรา ทฤษฎีการค้นพบด้วยตนเองของบรูเนอร์ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และแนวคิดหลักธรรมปรโตโมสะ: โยนิโสมนสิการตามหลักการของพระพุทธศาสนา และสรุปเป็นรูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA ให้กับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยเป็น 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration: I) ขั้นที่ 2 ขั้นร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์ (Share experience: S) ขั้นที่ 3 ขั้นกระทำการเรียนรู้ (Performance: P) ขั้นที่ 4 ขั้นวิเคราะห์ (Analysis: A) ขั้นที่ 5 ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practise: P) ขั้นที่ 6 ขั้นวัดประเมิน (Assessment: A) ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบทั้งในด้านเนื้อหาแนวคิด ทฤษฎีในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 สรุปว่ามีความเหมาะสม นำรูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA ไปทดลองนำร่อง (pilot study) กับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย 2 ครั้ง เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการฝึกอบรม เนื้อหา ลำดับขั้นตอน ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดฝึกอบรม นำผลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อให้ได้รูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA เพื่อพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยที่มีความสมบูรณ์

3. ผลการการเปรียบเทียบคุณลักษณะกัลยาณมิตรก่อน-หลังทดลองของทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (One-Way ANCOVA) โดยมีคะแนนคุณลักษณะกัลยาณมิตรก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วม ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า ค่าปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบโดยรวมและรายด้านระหว่างกลุ่มทดลอง-ควบคุม มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อคะแนนคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F=215.156, 752.851, 210.440, 124.643, 312.129, 119.898, 178.185, 274.612$ และ $Sig.=.00$ ทุกค่า) และการฝึกอบรมแบบ ISPAPA ส่งผลต่อคะแนนคุณลักษณะกัลยาณมิตร ด้านความน่ารัก ด้านความน่าเคารพ ด้านความน่าเจริญใจ ด้านการรู้จักชี้แจงให้เข้าใจด้านการอดทนต่อถ้อยคำ ด้านการอธิบายเรื่องต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง ด้านการไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย และคุณลักษณะกัลยาณมิตรโดยรวมอยู่ในระดับสูงและสูงมาก การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ขององค์ประกอบคุณลักษณะกัลยาณมิตรโดยรวมและ

รายด้านของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยจากการวัดก่อน-หลังของทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคุณลักษณะกัลยาณมิตรโดยรวมสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยองค์ประกอบของคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยในครั้งนี้สามารถยืนยันได้ว่าแบบวัดคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ซึ่งสามารถวัดคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยได้ โดยผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตโต) (2544, น. 9) และพระมหาอุเทน ปัญญาปริทัตต์ (2546, น. 34-36) ลักษณะที่เป็นคุณสมบัติของกัลยาณมิตรควรมี 7 ประการ ได้แก่ ด้านความน่ารัก หมายถึง เป็นที่สบายใจเมื่อเข้าใกล้ คือเมื่อพบเจอครั้งใดก็มีความสุข มีแต่ความสดชื่น แจ่มใส ร่าเริงเบิกบานใจอยู่เป็นนิตย์ ยิ่งได้เข้าใกล้ได้สนทนาพูดคุยด้วยแล้วยิ่งสบายใจ ชวนให้ปรึกษาได้ถาม มีหัวใจของความเอื้อเฟื้อ ชอบให้ความช่วยเหลือ ด้านความน่ารักพ หมายถึง เป็นผู้วางตนได้อย่างเหมาะสม มีความหนักแน่นมั่นคงในหลักการ ไม่มีอคติ ทำให้บุคคลมั่นใจ อบอุ่นใจว่าสามารถเป็นที่พึ่งได้ยามมีปัญหา ด้านความน่าเจริญใจ หมายถึง หมั่นศึกษาพัฒนาตนให้เพียบพร้อมไปด้วยภูมิปัญญาทางโลก และเต็มเปี่ยมไปด้วยภูมิปัญญาทางธรรม ด้านการรู้จักชี้แจงให้เข้าใจ หมายถึง มีความสามารถพูดโน้มน้าวให้หมู่คณะหรือคนรอบข้างทำตามในสิ่งที่ดีงาม ชี้แจงพรัสอนด้วยความกรุณาปรารถนาดีอย่างจริงใจและต่อเนื่อง ด้านความอดทนต่อถ้อยคำ หมายถึง พร้อมจะรับฟังคำปรึกษาซักถามอยู่เสมอ อดทนในการฟังแม้เป็นการระบายความทุกข์ ความคับแค้นใจ หรือคำก้าวร้าวหยาบคาย โดยไม่ตอบโต้กลับด้วยความฉุนเฉียวโกรธเคือง หากขาดความอดทนโดยแสดงอาการโกรธฉุนเฉียวออกไปเสียแล้ว ก็ย่อมทำให้ตนเองขาดการยอมรับในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านความสามารถแสดงเรื่องที่เล่าถึง หมายถึง สามารถนำเรื่องที่ยากมาอธิบายให้เห็นภาพพจน์เข้าใจได้ง่าย เป็นผู้อยู่ในฐานะของผู้จุดประกายความสว่างทางปัญญา ด้านไม่ชักนำไปในทางเลื่อม หมายถึง ประพฤติตนอยู่ในทำนองคลองธรรมทั้งต่อหน้าและรับหลัง โน้มน้าวบุคคลให้มีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาป ให้กำลังใจชื่นชมเมื่อบุคคลประพฤติชอบ

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยหลังทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะกัลยาณมิตรโดยรวมของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยโดยรวมหลังทดลองเท่ากับ 4.508 และค่าเฉลี่ยโดยรวมกลุ่มควบคุมหลังทดลองเท่ากับ 3.147 และพบว่า นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยกลุ่มทดลองมีระดับคุณลักษณะกัลยาณมิตรทั้งโดยรวมและรายด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถอภิปรายได้ว่า นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมตามรูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA สามารถพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรให้กับนักศึกษาสาขาการศึกษา

ปฐมวัยได้จริง เนื่องจากรูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA เป็นรูปแบบการฝึกอบรมมีขั้นตอนการฝึกอบรมทั้งหมด 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration: I) ขั้นที่ 2 ขั้นร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์ (Share experience: S) ขั้นที่ 3 ขั้นกระทำการเรียนรู้ (Performance: P) ขั้นที่ 4 ขั้นวิเคราะห์ (Analysis : A) ขั้นที่ 5 ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practise: P) ขั้นที่ 6 ขั้นวัดประเมิน (Assessment: A) โดยกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตร ทั้งหมด 4 หน่วย หน่วยละ 2-4 กิจกรรม กิจกรรมในการฝึกอบรม ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง เกม การบรรยาย สถานการณ์จำลอง กิจกรรมการสนทนาและการใช้คำถาม ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543, น. 29-31) กล่าวฝึกฝนและการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างบุคลิกภาพและสมรรถภาพ ให้เป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจตลอดจนถึงแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพของบัณฑิตสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกหลักสูตร การจัดการฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาบัณฑิตสาขาการศึกษาปฐมวัยให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาจะมีพัฒนาการช่วงอายุในระหว่างผู้ใหญ่ตอนต้นอายุระหว่าง 18-24 ปี เป็นวัยที่เหมาะสมในการรับการเปลี่ยนแปลงด้านความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมที่ดีต่างๆ และ บัคเคย์ และคาเพิล (Buckley & Caple, 1995, p. 13) กล่าวว่า การพัฒนาบุคคลด้วยการฝึกอบรมเป็นรูปแบบหรือวิธีการหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและถูกนำมาใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีระบบ การวางแผนและการพัฒนาบุคคล ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ สามารถทำได้อย่างเป็นระบบด้วยวิธีการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับบุคคลนั้น ซึ่งช่วยให้บุคคลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมตามรูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA เป็นการพัฒนาให้นักศึกษาศาขาศึกษาปฐมวัยได้เรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจากการสังเกตจากตัวแบบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองและผู้อื่นร่วม โดยการเชื่อมโยงความสอดคล้องกับตัวแบบที่นำเสนอในการสร้างแรงจูงใจ ร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ โดยการมีปฏิสัมพันธ์กันนำสิ่งที่ได้จากตัวแบบและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองและผู้อื่นไปปฏิบัติการเรียนรู้โดยผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันนำสิ่งที่เรียนรู้จากกิจกรรมร่วมกันวิเคราะห์เชื่อมโยงความรู้ที่ได้กับการนำไปใช้ หลังจากนั้นนำสิ่งที่ได้เรียนรู้และวิเคราะห์นำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงในหน้าที่บทบาทครูปฐมวัยและร่วมกันสรุปสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ทำให้นักศึกษาเกิดความตระหนักและมีการแสดงออกคุณลักษณะกัลยาณมิตรเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาองค์ประกอบและพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA เพื่อพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยผู้นำไปใช้ควรศึกษาและทำความเข้าใจในทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบการฝึกอบรมเป็นอย่างดี เพื่อสามารถใช้รูปแบบการฝึกอบรมนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การนำรูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA เมื่อทำการศึกษาและทำความเข้าใจในทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบการฝึกอบรมเป็นอย่างดีแล้ว ผู้นำไปใช้ควรดำเนินการจัดฝึกอบรมก่อนนักศึกษาสาขาการศึกษาออกฝึกทดลองปฏิบัติการสอน เพื่อที่นักศึกษาจะได้มีการพัฒนาเตรียมพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูควรกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมการพัฒนาคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยและนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาอื่นๆ ไว้เป็นกิจกรรมการฝึกอบรมหลักก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การดำเนินการวัดคุณลักษณะกัลยาณมิตรด้วยแบบวัดคุณลักษณะกัลยาณมิตรของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยในงานวิจัยนี้ ผู้ที่จะนำไปประยุกต์ใช้หรือนำไปใช้ควรมีความเกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยตรง เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา เพื่อผลการวัดที่เที่ยงตรงเนื่องจากอาจารย์ที่มีเกี่ยวข้องดังกล่าวสามารถประเมินคุณลักษณะด้วยวิธีการอื่นๆ ประกอบการทำแบบวัดนี้ อาจเป็นวิธีการสังเกตหรือสัมภาษณ์ อันจะได้ผลของระดับคุณลักษณะกัลยาณมิตรที่มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

2. การศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยในการพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรให้กับนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาอื่นๆ เพื่อให้เกิดคุณลักษณะกัลยาณมิตรกับนักศึกษาสาขาการศึกษาทุกสาขาวิชา

3. การพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรด้วยรูปแบบการฝึกอบรม ISPAPA ให้กับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2540). คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3 - 6 ปี). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

- จิรวรรณ กาละดี. (2544). คุณลักษณะของครูปฐมวัยที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ธีราพร กลุณานัน. (2544). การพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย: ทฤษฎีแนวคิดและ
แนวปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครสวรรค์: คอมพิวเตอร์แออนด์กราฟฟิค.
- บุญเยี่ยม จิตรดอน. (2533). บทบาทของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 6-10 หน่วยที่ 7.
(พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประภาพรณ เอี่ยมสุภายิต. (2537). ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา.
หน่วยที่ 6. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2549). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พรณี ชูทัยเจนจิต. (2545). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: เกรท เอ็ดดูเคชั่น.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2544). พุทธวิธีในการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- พระมหาอุเทน ปัญญาปริพัทธ์. (2546). ครูสร้างคน. กรุงเทพฯ: ธรรมดา.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2540, มกราคม). เด็กปฐมวัยในท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง. วารสารการศึกษา
ปฐมวัย, 1 (1), 47.
- มยุรีย์ เจียวละอ่อน. (2541). การประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะพื้นฐานของครูอนุบาลโดย
ใช้การวิเคราะห์งาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิจัยการศึกษา). จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์. (2555). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง)
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555. ฉะเชิงเทรา: ผู้แต่ง.
- ราศรี ทองสวัสดิ์. (2537). เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน เล่ม 2. กรุงเทพฯ: ชมรมไทยอิสราเอล. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- วราลักษณ์ ไชยทัพ. (2544). การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. เชียงใหม่: เชียงใหม่ บี.เอส.
การพิมพ์.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา. กรุงเทพฯ: ชวนการพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2540, มกราคม). สาระจาก คณบดี คณะศึกษาศาสตร์. วารสารการศึกษาปฐมวัย, 1 (1), 9.



- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2554). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2538). *แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ: แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์ดวงกมล.
- _____. (2550). *วิชา ECED 201 การศึกษาปฐมวัย: หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2550). *เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง การศึกษาปฐมวัยร้อยดวงใจ ถวายในหลวง*. โครงการประชุมสัมมนาปฏิบัติการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ระหว่างวันที่ 17-19 ตุลาคม 2550 ณ ห้องศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bandura, A. (1997). *Social learning theory*. Engle Woods Cliffs, N. J.: Prentice-Hall
- Buckley, R., & Caple, J. (1995). *The theory and practice of training*. (3 rd ed.) London: Kogen.
- Crain, W. C. (1980). *Theories of development: Concepts and applications*. NJ: Prentice-Hall.
- Morrison, G. S. (1998). *Early childhood education today*. (7th ed) .New Jersey: Prentice-Hall.
- Kohlberg, L. (1976). The cognitive-developmental approach to moral education. In D. Purpel & K. Ryan (Eds.). *Moral education...It comes with the territory*. California: McCutchan.
